

Skriftemålet – botens sakrament

FORBEREDELSE FOR BARN I FØRSTEKOMMUNIONSUNDERVISNINGEN

IMPRIMATUR

✠ Bernt Eidsvig Can.Reg.

15. august, 2013

Nihil obstat og *Imprimatur* er erklæringer om at en bok eller et hefte er ansett for å være fri for feil av troslæremessig eller moralsk art. Det er ikke med dette underforstått at de som har gitt *Nihil obstat* eller *Imprimatur* er enige i innholdet, meningene eller påstandende uttrykt i boken eller heftet.

Skriftemålet – botens sakrament

Copyright © 2012 Det kateketiske senter OKB

ISBN 978-82-90296-67-9

Trykk: ULMAPRESS, Latvia

Bilder: s. 8, 32, 36, 42, 45, 46 © istockphoto.com;
s. 4, 12, 18, 27, 50, 60 © dreamstime.com

Innhold

Til foresatte	5
Til deg som skal gå til skrifte for første gang	13
Kapittel 1 Vi er Guds folk	19
Kapittel 2 Vi angrer	35
Kapittel 3 Vi får tilgivelse	43
De ti bud.....	54
Skriftespeil.....	56
Skriftemålsritualet	58

Til foresatte

Kjære foresatte

De foresatte og familiene er svært viktige i barnas sakramentsforberedelser. Da dere bar deres barn til dåpen, ble dere minnet på det ansvaret dere har for at barnet skal få opplæring i troen og bli et troende menneske. Dette innebærer blant annet ansvar for at barnet får nødvendig sakramentsforberedelse. Det er først og fremst i hjemmet og familien at barnet kommer til tro, og det er også her det lærer katolsk praksis og fortsetter å utvikle sin tro over flere år. Dere som foresatte er barnets viktigste forbilder i det å leve som troende mennesker.

Barnets moralske utvikling

Barnets moralske utvikling skjer gradvis over mange år. Det er ikke så lett å fastslå hvilket stadium barnet til enhver tid befinner seg på, men det er heller ikke avgjørende. Her følger likevel noen kjennetegn ved graden av moralsk utvikling hos barn i åtte – niårsalderen, som er den vanligste alderen å gå til skriftemål og motta kommunion for første gang.

- Barnet klarer som regel å skille mellom utilsiktede feiltagelser, og viljestyrt eller bevisste handlinger.

- Før åtte-niårsalderen er det vanlig at barn oppfatter graden av alvorlighet i gale handlinger som en funksjon av foresattes reaksjon på det som er hendt/er gjort, samt av omfanget av handlingen (f.eks. antallet ting som er blitt stjålet fra en butikk).
- Barnet er i stand til å forstå at det må ligge en *ond vilje* eller intensjon bak en handling for at den skal regnes som synd.
- Barn flest, ofte også eldre barn, har en tendens til ikke å tenke så mye før de handler. Barn er impulsive av natur, og når de sier «Jeg mente ikke å gjøre det», så snakker de antageligvis sant. Det betyr bare at de ikke tenkte seg om før de handlet. Derfor er det

viktig at de voksne gjentatte ganger i oppveksten minner barna om å stoppe opp og tenkte seg om litt før de gjør noe.

- Voksne kan hjelpe barn til å reflektere over sine handlinger ved rolig å stille dem spørsmål som: «Hvorfor gjorde du det?», «Hva tenkte du kom til å skje da?», «Forsto du at det du gjorde var dårlig gjort, at det var en synd?», «Mente du å gjøre ondt?» eller «Hvordan kan du unngå å gjøre det samme igjen?»

Hva skal barnet kunne?

Når barnet deres skal gå til sitt første skriftemål, er det derfor rimelig å forutsette at de er i stand til:

- å skille mellom rett og galt i store trekk;
- å forstå at ulykker/uhell og feiltagelser ikke er det samme som synd;
- å forstå at det er når vi frivillig velger å gjøre galt eller vende oss bort fra Gud at vi synder;
- å se at Gud er kjærlig og barmhjertig, og alltid gir tilgivelse hvis vi ber om det;
- å vite at det er Jesus som har gitt oss botens sakrament, at våre synder blir tilgitt i skriftemålet, og at vi gjennom det får den hjelpen vi trenger til å leve som Guds barn;

- å forstå at vi må være villige til å tilgi andre mennesker, akkurat slik som Gud tilgir oss.

Skriftemålets innhold

Måten skriftemålet har vært feiret på gjennom tidene, har variert, men disse fire elementer må nødvendigvis inngå:

- **Anger:** Sann anger og sorg over de syndene man har begått, er det mest sentrale i sakramentet;
- **Bekjennelse:** Man må bekjenne syndene sine for presten, dvs. at man forteller ham hva man har gjort eller ikke gjort;

- **Bot og omvendelse fra syndene:** Etter skriftemålet blir man bedt om å gjøre bot og omvende seg. Boten består gjerne i en bønn, og omvendelsen betyr at man har en intensjon om å endre sin måte å leve på. Begge disse elementene følger naturlig av angeren, og er nødvendige for et gyldig skriftemål;
- **Tilgivelse (absolusjon):** Ved skriftemålets avslutning ber presten om syndenes forlatelse. Når han uttaler ordene om Guds tilgivelse for syndene, taler han på vegne av Gud og Kirken, og slik blir den skriftende gjenforent fullstendig med fellesskapet i Kirken.

Å delta i barnets forberedelse som foresatte og familie

Barnet deres ønsker å bli kjent med Jesus, og å følge ham på sin egen og helt spesielle måte. Han eller hun er gjerne ivrig etter å lære mer om moral – om hvordan vi skal handle, hva som er rett og galt. Når dere skal forberede barnet på å gå til skriftemålets sakrament for første gang, er det viktig å huske dette positive utgangspunktet.

I forberedelsen til sakramentet er det fire sentrale elementer som er viktige å fokusere på og gjøre barnet kjent med. Disse kan gjerne bakes inn i familiens daglige liv for slik å gjøre forberedelsen til en naturlig del av dagliglivet, og for å understreke syndens og tilgivelsens sosiale dimensjon. De fire elementene er:

- **Erfaringen av Kirkens liturgiske handlinger** og deltagelse i disse;
- **Bønn** – både alene og i felleskap i familien og i menigheten;
- **Bibelen** – å få kjennskap til bibeltekster, spesielt de som belyser sakramentene;
- **Åndelig refleksjon** – spesielt rundt Guds kjærlighet og nåde, hans nærvær i vårt liv, Den Hellige Ånds gaver, vårt behov for å få tilgivelse og det å følge Jesu eksempel.

Barnas arbeid med kapitlene i denne boken er ment å skulle gjennomgås i katekeseundervisningen i menigheten. Men dere foresatte kan også følge med på

stoffet som gjennomgås, og gjerne ta tid til å presisere og repetere stoffet hjemme med barnet etterpå. Til dette kan denne boken være en hjelp. Barnet har stor nytte av repetisjon hjemme. Av ulike grunner kan det også være at kateketen ikke har fått gjennomgått alt lærestoffet i undervisningen. Sett dere derfor gjerne ned sammen med barnet, les læreboktekstene høyt sammen og reflekter over spørsmålene og oppgavene underveis. Hvis dere klarer å sette av litt tid innimellom til slik «lekselesing» med barnet, så er det verdifullt.

Helt på slutten av hvert av de tre kapitlene i dette lærematerialet finner dere en egen side kalt «Aktiviteter hjemme». Her er det flere forslag til noe hele familien kan gjøre sammen for å delta i barnets forberedelse til det første skriftemålet.

Veien videre

Å gå til det første skriftemålet før man mottar førstekommunion er bare det første skrittet på ditt barns livslange vei med disse sakramentene. Her kommer noen enkle forslag til hvordan du som foresatt kan hjelpe barnet ditt til å fortsette å motta og feire disse sakramentene videre i livet sitt:

- Lag en liten markering eller feiring med måltid hjemme hos dere etter førstekomunionen. Inviter noen slektninger og venner av barnet. En av dere foresatte kan da benytte anledningen til å holde en kort tale ved bordet om hva det betyr å ha gått til det første skriftemålet og mottatt eukaristien for første gang. Vektlegg det at denne markeringen peker videre mot hele resten av livet, med jevnlig feiring og mottagelse av sakramentene.

- Bruk den forberedelsestiden som barnet ditt nå er inne i til å snakke med ham eller henne om hva *synd* er. Vær konkret og trekk frem noen illustrerende eksempler.
- Ta også opp i samtale med barnet hva *fristelser* er og hvordan de kan påvirke livet. Kom gjerne med konkrete eksempler på fristelser som barn i hans eller hennes alder kan møte. Legg opp til en diskusjon der dere drøfter forslag til hvordan slike fristelser kan håndteres av den enkelte, slik at de ikke fører til at man gjør en synd. Slike samtaler kan være med å gi barnet veiledning til det å gjøre gode valg.
- Dere som foresatte kan bestemme dere for å gå jevnlig til skrifte, f.eks. hver faste og advent. Legg dette opp som en fast post for hele familien. Når en av dere drar for å skrifte, kan barna/de unge i familien være med. Pass gjerne på at alle forbereder seg ved hjelp av et skriftespeil før de går i skriftestolen.
- Bruk litt tid på refleksjon rundt din egen holdning til skriftemålets sakrament. Gå gjerne til skrifte jevnlig, og fortell barnet når du skal eller har skriftet. Innarbeid en holdning om at det er normalt og naturlig å gå til skrifte innimellom. Din holdning til dette vil smitte over på barnet og resten av familien.

Til deg som skal gå til skrifte for første gang

Helbredelsessakramentene

I tiden da du forbereder deg til førstekomunionen, til å motta eukaristiens sakrament i messen for første gang, er det også et annet sakrament som du skal motta. Dette er botens sakrament, eller *skriftemålet*, som det også kalles.

Kirken har syv sakramenter, og skriftemålet er ett av de to sakramentene som kalles for *helbredelsessakramentene*. Det andre av disse sakramentene er *sykesalvingen*. I sakramentene virker Gud i vårt liv gjennom tegnene som presten gjør og ordene han sier. Gud gjør noe med oss i

helbredelsessakramentene, slik at vi blir hele mennesker igjen og kommer nær ham. I skriftemålets sakrament gir Gud oss *tilgivelse* for det gale vi har gjort, syndene våre. Vi får del i Jesu Kristi kjærlighet. Når vi gjør gale ting, *synder*, blir mye ødelagt og skadet. Vi skader vårt forhold til andre mennesker når vi synder. Også forholdet vårt til Gud blir skadet av det, for Gud er Far til alle mennesker, og han har omsorg og kjærlighet til dem vi skader når vi synder. Når mennesker gjør hverandre vondt, blir Gud trist. Men i skriftemålet får vi tilgivelse for syndene våre, og det som er blitt ødelagt, blir reparert igjen av Gud.

Gud reparerer det som er ødelagt

Hvis du angrep på det gale du har gjort, og går til skriftemål, så kan du være helt sikker på at Gud tilgir deg. Guds tilgivelse får du når presten leser tilgivelsesbønnen, absolusjonen. Etter skriftemålet er alt tilgitt av Gud, og det som var ødelagt er blitt *helt reparert* igjen. Det som skjer i sakramentet er virkelig sant, og det behøver du aldri å tvile på.

Men selv om vi har fått tilgivelse og alt er blitt reparert, så betyr ikke det at vi er blitt perfekte mennesker for alltid. Vi kan komme til å gjøre synder igjen senere. Men skriftemålets sakrament kan du bruke hele livet. Du kan alltid komme til en prest og skrifte. Dette er en hjelp som Gud og Kirken gir til alle katolikker over hele verden.

Du vet selv best når du behøver å skrifte igjen, og da kan du bare stille opp når presten sitter klar og har skriftemålstid i kirken. Du kan også selv gjøre en avtale med presten på forhånd. Kirken påbyr alle katolikker å gå til skriftemål minst en gang i året. Hver gang du skal gå til kommunion i messen, er det viktig at du ikke sitter med alvorlige synder du har gjort. Dette er fordi kommunionen er det sakramentet som feirer og skaper fellesskapet, og synden er det som ødelegger fellesskapet. Det blir nesten som å gå i bursdagen til en man har vært slem mot, uten at man har sagt unnskyld og gjort opp. Du må selv passe på å gå til skriftemål og gjøre opp med Gud før du går til kommunion. I eukaristien har vi felleskap med Jesus og med alle i hele Kirken, men dersom vi har skyld i alvorlige ting og ikke har god samvittighet, er vi ikke i stand til helt å ta imot ham med åpent hjerte. Vi

er heller ikke da i stand til helt å ta imot de andre menneskene slik Jesus vil at vi skal gjøre det.

Før du skal gå til skriftemålet er det viktig at du har god kjennskap til:

- hva dette sakramentet handler om – hva Gud gjør med oss;
- hvorfor man går til skrifte;
- hvordan du kan forberede deg rett før du går inn i skriftestolen;
- hva presten sier og gjør i skriftemålet og hvorfor;
- hva du skal si og gjøre i skriftestolen og rett etter at du er kommet ut igjen.

Man behøver ikke å engste seg

Noen barn og voksne som skal skrifte gruer seg veldig på forhånd. Noen blir til og med så engstelige at de ender med ikke å gå til skrifte i det hele tatt. Så engstelig er det ingen grunn til å bli, for skriftemålsritualet er veldig enkelt. Når man først er kommet inn i skriftestolen, passer presten på at alt går sin gang, og at den som skal skrifte får gjort det slik det skal gjøres. Presten stiller også de spørsmålene som er nødvendige under veis, og da er det bare å svare ærlig.

Noen engster seg også fordi de ikke vet hvordan presten vil reagere på det de forteller. Det er det heller ingen grunn til, for prestens oppgave i skriftemålet er å være lyttende, gi gode råd, formidle Guds tilgivelse og gi en passende bot. Det er ikke kjeft man får av presten i skriftemålet,

og presten går ikke rundt og husker hva folk har fortalt ham. Det man forteller i skriftemålet kommer dessuten aldri videre til noen andre. Presten har ikke under noen som helst omstendighet lov til å fortelle noe menneske om det han har fått høre i et skriftemål. Dette heter *skriftemålets hemmelighet*, og det er en veldig streng regel som Kirken har pålagt alle prester som har tillatelse til å høre skriftemål. Dette sikrer at det du forteller i skriftemålet for alltid blir mellom bare deg, presten og Gud.

5

ITALIANO

Vi er Guds folk

Vi er katolikker, og det vil si at vi er kristne mennesker. *Kristne* er det navnet vi har fått fordi vi tilhører Jesus Kristus, Guds Sønn. Slik er vi Guds folk. Vi tegner oss med korsets tegn for å markere dette.

Når tegner du deg med korsets tegn? Gi noen eksempler.

Gud elsker oss

Jesus fortalte ofte om hvor høyt Gud elsker oss mennesker. Han sa at Gud kjenner og elsker hvert eneste menneske som finnes. Gud kjenner alle ved navn og har uendelig

stor omsorg for hver og en. Deg også.

Jesus fortalte denne fortellingen om en hyrde. En *hyrde* er det samme som en gjeter. Her får vi høre hva det betyr å være Guds folk og tilhøre Gud.

Det var en hyrde som hadde hundre sauer. Men en dag oppdaget han at en av sauene hans var borte. Da gikk han med en gang for å lete etter den.

Da han fant den igjen, ble han veldig glad. Han løftet sauen opp på skuldrene sine og bar den tilbake til de andre sauene.

Hyrden var veldig lykkelig. Han ropte til vennene og naboene sine: «Jeg har funnet igjen den sauen jeg hadde mistet!»

Fra Lukas 15,4–6.

Spørsmål til teksten

Hva betyr det at vi kaller Gud for vår hyrde?

Hva betyr det å tilhøre Gud?

Den gode hyrden

Fortellingen om hyrden og sauene som var blitt borte handler om hvor høyt Gud elsker oss. Men Jesus fortalte også en annen fortelling om en hyrde, lignelsen om *Den gode hyrden*. Den gode hyrden kjenner navnet til hver eneste av sine sauer. Og når han roper på dem, kommer sauene til ham. Den gode hyrden er så glad i sauene sine at han vil gi sitt eget liv for å beskytte dem. Jesus fortalte folket at det er han selv som er den gode hyrden. Han sa:

«Jeg er den gode hyrden. Jeg vil gi mitt eget liv for sauene mine.»

Fra Johannes 10,4.

Jesus, den gode hyrden, gav virkelig sitt liv for oss. Han døde på korset og sto opp igjen fra de døde for å befri oss fra våre synder. Jesu død og oppstandelse viser Guds kjærlighet til oss.

I dåpen ble du kalt ved navn og ønsket velkommen til Guds folk, til de kristnes fellesskap. Du ble en del av saueflokken til den gode hyrden.

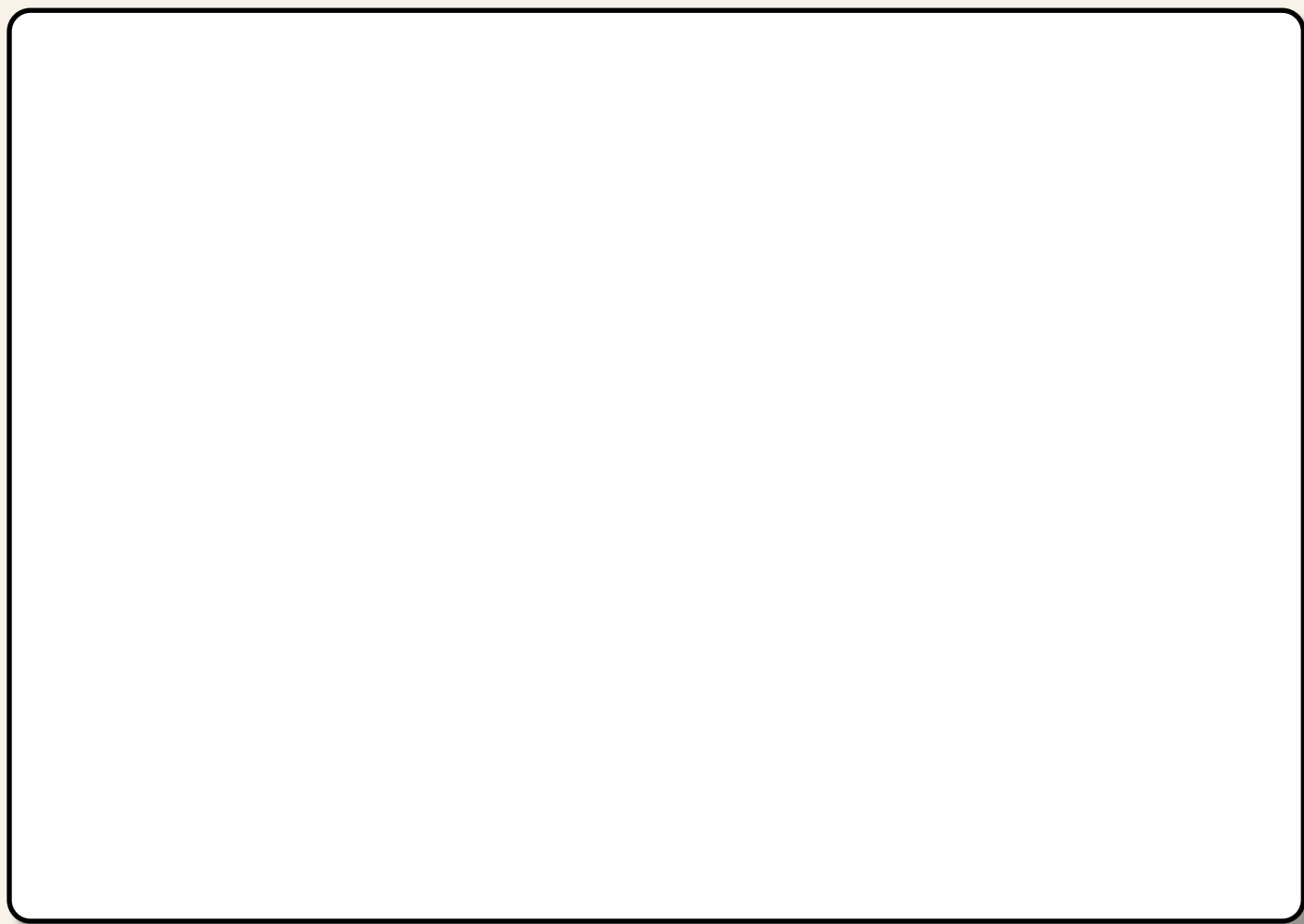
Presten eller diakonen sa navnet ditt og tegnet et kors på pannen din. Slik fikk du del i Jesu Kristi liv, hans død og hans oppstandelse fra de døde. Du ble Guds barn, du fikk Den Hellige Ånds gave, arvesynden ble utslettet fra sjelen din og du fikk løfte om evig liv hos Gud.

Spørsmål

Hva er det som skjer i dåpen?

Oppgave

I dåpen får vi gaver fra Den Hellige Ånd. Disse gavene hjelper oss å leve som kristne mennesker og å dele Guds kjærlighet med andre. Tegn en tegning eller skriv noen ord i ruten på neste side om hvordan du deler av Guds kjærlighet med andre.

Det største budet

– *det dobbelte*

kjærlighetsbudet

Jesus gikk rundt og lærte folk at vi skal ha kjærlighet til Gud, til oss selv og til andre mennesker. Jødene hadde fått Loven av Gud. Loven er en lang tekst med mange *bud*. Budene er regler for livet. En person som var ekspert på disse reglene het *rabbi*. De lærte budene bort til folk, slik at de skulle leve i samsvar med Guds vilje. Jesus var en slik rabbi, men han gjorde noe veldig lurt. Han oppsummerte hele Loven i en eneste setning, slik at alle enkelt skulle forstå hva den handlet om. Da er det ikke så vanskelig lenger å lære hva som er rett og galt.

En gang møtte Jesus en annen rabbi, som ville diskutere med ham. Her kan du høre om hvordan det gikk:

En mann som lærte folk om budene kom en gang bort til Jesus. Han stilte ham dette spørsmålet: «Rabbi, hva er det aller viktigste av alle budene?»

Jesus svarte ham: «Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og hele din sjel og all din forstand. Dette er det første og største budet. Men dette andre budet er like stort og viktig som det første: Elsk din neste som deg selv.»

Fra Matteus 22,34–40

Spørsmål

Hvordan lyder Det største budet, som Jesus lærte oss?

Hva sier budet om det å ha kjærlighet?

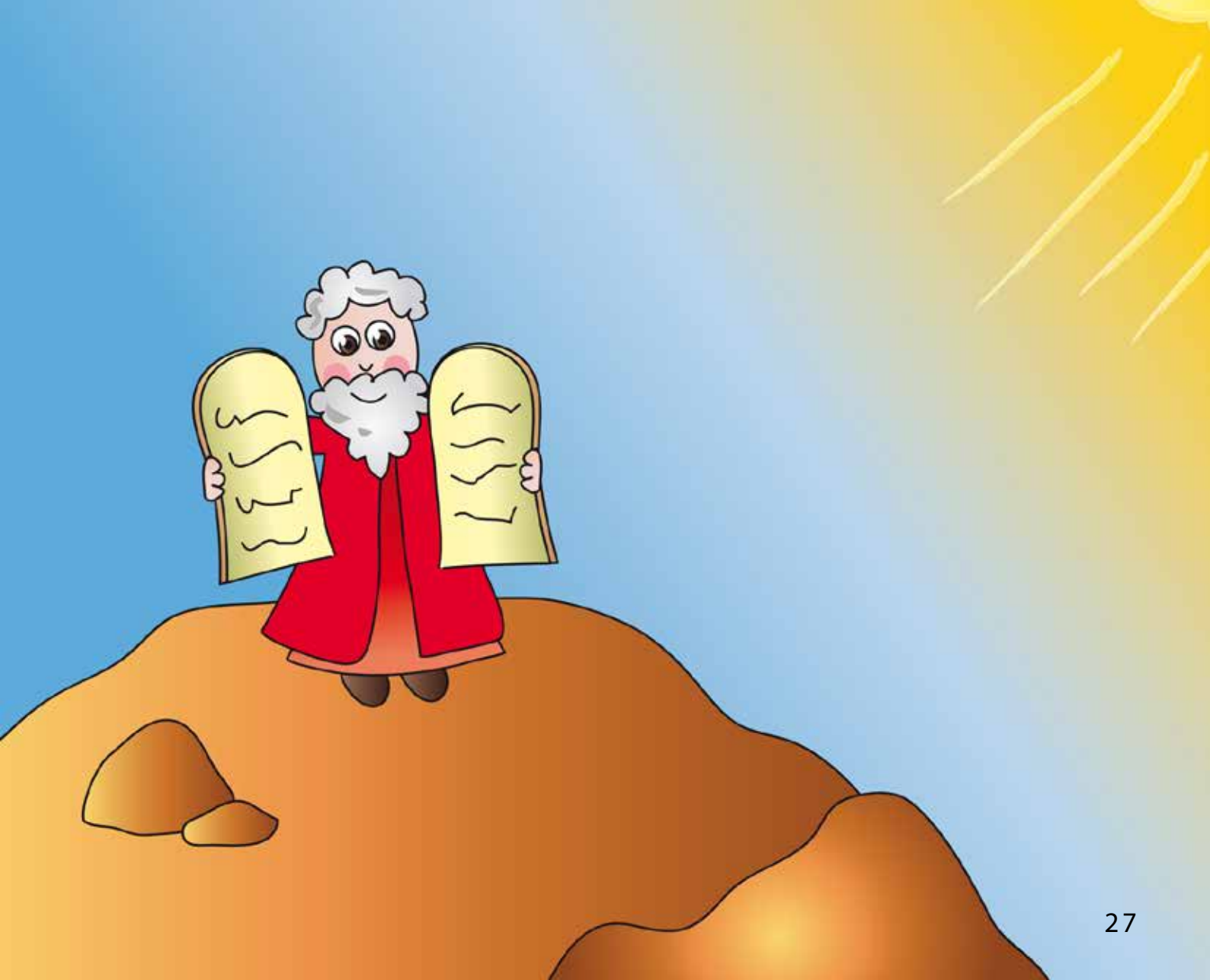
Å leve som hellige mennesker

Jesus oppsummerte hele Loven slik: «Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og hele din sjel og all din forstand, og din neste som deg selv.» Din neste betyr *de andre*. Dette budet kalles det dobbelte kjærlighetsbudet siden det handler om å elske både Gud og andre mennesker.

Også De ti bud, som Moses mottok på to steintavler på Sinaifjellet, er en slik oppsummering av hele Loven. De ti bud gjør det enklere å forstå og lære det Gud vil si oss om rett og galt, men de er litt mer detaljerte enn Det store budet som Jesus kom med,

for de består av ti setninger og ikke bare én. Du finner De ti bud i bakerste del av denne boken. De tre første av budene handler om vårt forhold til Gud, og de syv siste handler om hvordan vi skal elske og respektere oss selv og andre mennesker.

Da Gud skapte menneskene, gav han dem to store gaver. Den ene er fornuften. Fornuften hjelper oss å finne ut forskjellen på rett og galt, og hvordan det er Gud ønsker at vi skal leve. Den andre gaven er fri vilje. Det betyr at vi kan velge selv om vi vil gjøre det som er rett, eller om vi vil gjøre det gale, som er

synd. Vi kan alltid velge mellom det gode og det onde. Når vi velger å gjøre det gode, det som er rett, lever vi i fellesskap med Gud som hans barn. Da lever vi som hellige mennesker.

Men det er ikke alltid så lett å velge det som er godt og rett. Da kan vi være glade for at Gud vet dette og det finnes hjelp å få. Sakramentene er der for å gi oss styrke og kraft til å velge det gode og leve som hellige. Det sakramentet som særlig hjelper oss til dette er skriftemålet. Vi tar imot skriftemålets sakrament for første gang rett før vi skal motta førstekommunionen. Alle syndene vi har gjort helt siden vi ble døpt, blir tilgitt.

En synd er når vi selv har valgt å gjøre det motsatte av det Gud vil at vi skal gjøre,

f.eks. det motsatte av det De ti bud lærer oss. Men det er også en synd å velge ikke å gjøre det vi egentlig vet at Gud vil vi skal gjøre. Det vi gjør, eller lar være å gjøre, som fører til at vårt gode forhold til Gud og til andre mennesker blir skadet, er synd. I skriftemålet blir det som er blitt ødelagt ordnet opp i. Etterpå har vi et godt forhold til Gud, og feilen er også opprettet i vårt forhold til andre mennesker. Likevel må vi huske på å si unnskyld til andre mennesker vi har skadet for å skape et godt forhold til dem igjen. Skriftemålet skal ikke frita oss fra dette, men gir oss kraft til å tørre å gjøre opp med dem.

Spørsmål

Hvorfor går vi til skrifte?

Hva er det disse menneskene gjør som viser at de lever etter det dobbelte kjærlighetsbudet? Nevn to ting.

Oppgaver

Kjenner du noen som lever etter det dobbelte kjærlighetsbudet? Nevn navn på en eller to personer.

Nevn en ting til som man kan gjøre for å leve etter det dobbelte kjærlighetsbudet.

Forklar hva det betyr at noen handler i samsvar med det dobbelte kjærlighetsbudet.

Aktiviteter hjemme

Her er forslag til noe man kan gjøre hjemme sammen med hele familien.

Til diskusjon

Slå opp i Bibelen og les Matteus 22,34–40 høyt.

Diskuter disse spørsmålene:

- Hvordan hjelper vi i vår familie hverandre til å leve etter det dobbelte kjærlighetsbudet?

- Vet vi om noen som er forbilder for oss til å leve etter det dobbelte kjærlighetsbudet?
- Hvordan viser vi at vi er lei oss hvis vi ikke har klart å leve opp til det dobbelte kjærlighetsbudet?
- Hvordan kan fornuften vår hjelpe oss til å leve etter det dobbelte kjærlighetsbudet?

Gjøre sammen

Velg en av disse to aktivitetene dere kan gjøre sammen:

- Se en episode av en TV-serie dere alle liker. Etterpå kan dere diskutere om dere mener at de ulike karakterene (rollene) lever etter det dobbelte kjærlighetsbudet, og hvordan de i så fall gjør det.
- Klipp opp små kort av papp til alle i familien. Alle skriver et forslag til en ting familien kan gjøre sammen for å leve etter det dobbelte kjærlighetsbudet. Velg ut ett av forslagene å gjøre sammen, og ta gjerne vare på resten av kortene til en annen gang.

- Snakk sammen om ulike måter en familie på en fredelig måte kan løse konflikter som oppstår.

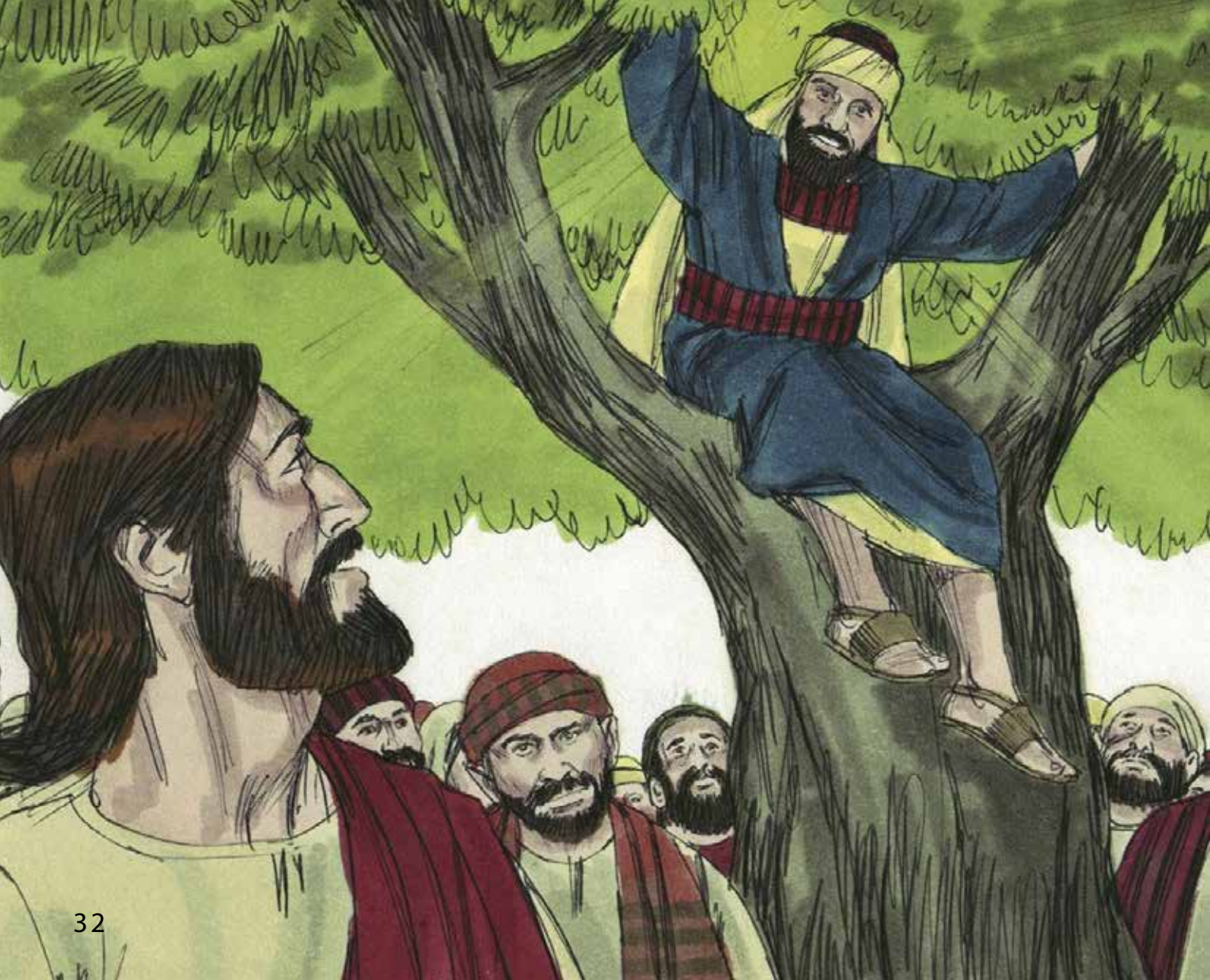
Bønn

Dette er forslag til en bønn som dere kan be sammen før middagen eller andre anledninger denne uken:

Gud, vår gode Far,
du har gitt oss det dobbelte
kjærlighetsbudet.

Send oss Den Hellige Ånd
til å hjelpe oss å leve ut dette budet
hver eneste dag.

Amen.

Vi angre

Jesus har lært oss om det å angre, å være lei for noe vi har gjort. Denne fortellingen om Sakkeus forteller oss noe viktig om det å angre:

En gang kom Jesus til en by som heter Jeriko. Der bodde det en mann som het Sakkeus. Han var overtoller i byen, og han eide svært mye og var veldig rik.

Sakkeus ville gjerne få se Jesus. Men folkemengden som hadde samlet seg rundt ham var altfor stor. Derfor løp Sakkeus bort og klatret opp i et morbærtre

som sto ved veien der han visste at Jesus måtte komme forbi. Da Jesus kom forbi, så han opp i treet og fikk øye på Sakkeus og sa: «Sakkeus, kom ned så fort du kan! I dag kommer jeg til deg og skal være din gjest.» Sakkeus klatret ned fra treet med det samme, og han var veldig glad. Han tok Jesus med seg hjem. Men folk i byen som så dette ble sinte, for de visste at Sakkeus var en synder som hadde lurt penger fra folk.

Mens Jesus var inne hos Sakkeus, reiste Sakkeus seg og sa: «Jeg vil gi halvparten av alt det jeg eier til de fattige. Og alle dem som jeg har lurt penger fra skal få dem tilbake av meg.» Da sa Jesus til ham: «I dag er du blitt befridd fra dine synder.»

Fra Lukas 19,1–10

Spørsmål

Sakkeus hadde behandlet folk dårlig og stjålet fra dem. Hva gjorde han for å vise at han angret seg og var trist for det han hadde gjort?

Hva sier denne fortellingen oss om det å angre seg?

Hvorfor er det Sakkeus sa til Jesus så viktig?

Gi et eksempel på hvordan du viser at du angre eller er lei for noe du har gjort.

Å fortelle Gud at vi angrer

I bibelfortellingen leste vi om Sakkeus som viste at han angret på sine synder. På lignende måte trenger vi også å vise at vi angrer på våre synder. Det å angre og være lei for det man har gjort kan være vondt og vanskelig. Men egentlig er anger et tegn på kjærlighet. Det betyr at vi elsker Gud og andre mennesker, og at vi blir triste over å ha skadet dem eller gjort dem triste.

Det er Den Hellige Ånd som hjelper oss å angre på syndene våre. Det er også Den Hellige Ånd som hjelper oss når vi sier til

Gud og andre mennesker: «Jeg er lei for det jeg har gjort. Unnskyld. Tilgi meg.»

Når noen viser oss at de er triste for noe de har gjort galt, og sier: «Unnskyld. Kan du tilgi meg?», da er det også Den Hellige Ånd som hjelper oss å gi tilgivelse. Når vi tilgir noen gjør vi mot andre det samme som Gud gjør mot oss. Da lever vi som Guds barn.

I skriftemålet har presten på seg en fiolett *stola*. En stola er et liturgisk plagg som ser ut som et langt skjerf. Fargen fiolett, eller lilla

som det også heter, er et tegn på bot. Å gjøre bot, betyr å gjøre opp for det gale man har gjort.

I skriftemålets sakrament viser vi Gud at vi er triste for syndene våre. Når vi har fortalt syndene våre til presten, gir han oss en *bot*. Boten er en bønn vi skal be, eller en annen handling vi skal utføre, for å vise at vi virkelig angrer oss og at vi ønsker å gjøre det godt igjen. Å utføre boten hjelper oss å kunne reparere de skadene vi har gjort med syndene våre.

Etter at vi har tatt imot boten, ber vi en angerbønn. Da kan det være at vi også kjenner litt ekstra at vi angrer og er lei oss. På den måten forteller vi Gud at vi virkelig er lei oss for syndene våre, og at vi ønsker ikke å synde mer.

Oppsummering

Den Hellige Ånd hjelper oss å angre på våre synder. I skriftemålets sakrament viser vi Gud at vi angrer, og vi ber ham om tilgivelse. Vi får også hjelp av Den Hellige Ånd til å tilgi andre slik Gud tilgir oss.

Spørsmål

Hvordan kan man vise at man virkelig er trist for det gale man har gjort? Gi et par eksempler.

Hvordan viser vi i skriftemålet at vi virkelig angrer på våre synder?

Oppgaver

Nedenfor ser du eksempler på noe man kan si eller gjøre hvis noen andre sier unnskyld og ber om tilgivelse for noe de har gjort og som de angrer på. Sett sirkel rundt de ordene eller handlingene som du ville valgt å bruke ovenfor noen som ba deg om tilgivelse for noe:

«Jeg er ganske sint og såret.»

Ta hverandre i hendene

«Jeg synes det var veldig dumt av deg.»

«Det er fortsatt din skyld»

«Jeg har ikke engang tenkt over det i det hele tatt.»

«Det er i orden.»

En klem

Skriv en liten fortelling i ruten om en gang
du sa «unnskyld» for noe.

Aktiviteter hjemme

Her er forslag til noe man kan gjøre hjemme sammen med hele familien.

Til diskusjon

I dette kapitlet har barna lært om Sakkeus og hva det vil si å angre på sine synder. Fortsett å samtale om dette temaet hjemme, gjerne med utgangspunkt i disse spørsmålene:

- Hva har Jesus lært oss om det å angre på våre synder?
- Hvordan viser vi hverandre anger i vår familie?

- Hvordan viser vi tilgivelse til hverandre i vår familie?
- Hvordan viser vi at vi har skværet opp og blitt venner igjen når vi har kranget?

Gjøre sammen

Velg ut en av aktivitetene som dere kan gjøre sammen.

- Snakk sammen om viktigheten av det å be hverandre om tilgivelse og vise at man er trist for det man har gjort i familien, dersom man har såret eller fornærmet hverandre. Fortell om en gang dere opplevde dette i familien.

- Kom med ulike forslag til hvordan dere kan tilgi hverandre eller andre mennesker.
- Lag en bønn til Den Hellige Ånd sammen. Be om at Den Hellige Ånd hjelper dere å tilgi hverandre og andre mennesker. Skriv bønnen ned på et ark, og ta den frem igjen i løpet av den kommende uken for å be den sammen.
- Lag en liten borddekorasjon, f. eks av leire, farget papp eller isopor og tørkede blomster/papirblomster. Lag den til slik at det går an å stille en papirlapp i den. Skriv på en liten papirlapp: «Gi tilgivelse og be om tilgivelse». Sett papirlappen i borddekorasjonen og ha den stående fremme som en påminnelse til dere som bor i huset.

Bønn

Be en av disse bønnene sammen ved måltider eller andre anledninger den kommende uken:

Gud, vår gode Far,
vi er samlet for å minnes
din kjærlyhet til oss.
Send oss Den Hellige Ånd til å hjelpe oss
både å gi tilgivelse og be om tilgivelse.
Amen.

Eller:

Nåderike Gud,
hjelp oss å be hverandre om tilgivelse
og å gi hverandre tilgivelse.
Amen.

Vi får tilgivelse

Jesus snakket mye om Guds kjærlighet til oss mennesker. Her er en annen av hans lignelser. Den handler om en far som tilgav sønnen sin.

En mann hadde to sønner. Den yngste sa til faren sin: «Far, gi meg min del av det familien vår eier, arven min.» Faren delte derfor ut arven til de to sønnene sine. Halvparten til hver av dem. Den yngste sønnen tok pengene han fikk og reiste bort til et annet

land. Der bodde han og festet og hadde det veldig morsomt en stund. Men så en dag tok pengene hans slutt. Da hadde han ikke engang råd til å kjøpe seg mat, og han ble veldig sulten.

Sønnen angret veldig. Han bestemte seg for at han ville dra hjem igjen og spørre faren sin om han kunne jobbe som tjener på gården hans. Faren sto i døren og fikk se sønnen komme gående allerede langt borte. Han strakk

ut armene og løp mot sønnen. Han gav ham en stor klem og kysset ham. Sønnen sa: «Jeg er så lei meg.» Men faren ville ikke høre snakk om at han skulle jobbe som tjener hos ham. Han sa: «Jeg trodde du kanskje var død og at jeg aldri skulle se deg igjen. Men nå vet jeg at du lever. Jeg er så glad.» Og faren satte tjenerne sine til å lage en stor fest for sønnen hans som var kommet hjem igjen.

Fra Lukas 15,11–24

Spørsmål

Hva tror du lignelsen om sønnen som fikk tilgivelse av faren sin forteller oss om Guds kjærlighet til oss mennesker?

Tilgivelsen er en gave

Bibelfortellingen om sønnen som fikk tilgivelse av sin far sier oss noe om Guds store kjærlighet til oss. Når vi virkelig angrer på våre synder, tilgir Gud oss alltid.

Gud gir oss sin nåde og tilgivelse gjennom sakramentene. I dåpen utslettes arvesynden i oss. Det gjør også alle synder vi ellers har gjort frem til da. Når vi deltar i eukaristifeiringen, får vi Guds tilgivelse og kjærlighet. Da blir alle de dårlige handlingene vi ikke har gjort med vilje tilgitt. Disse handlingene kalles i Kirken for venielle synder, og de er resultat av at alle

vi mennesker er svake. I eukaristien får vi også den hjelpen vi trenger for å la være å synde. Når vi tar del i eukaristien kommer vi nærmere Gud og hverandre.

Synder som vi begår av fri vilje etter at vi er døpt, får vi tilgivelse for i skriftemålets sakrament. Den Hellige Ånd gjenforener oss med Gud og hverandre i dette sakramentet.

Kristus er til stede i skriftemålets sakrament, representert ved presten. Alt det som presten sier og gjør i skriftemålet er på vegne av Kristus og Kirken. Når vi har

bekjent syndene våre, tatt imot boten som presten foreslår og fortalt Gud at vi virkelig angrer våre synder, da mottar vi *absolusjon* av presten. Absolusjon betyr syndsforlatelse.

Presten løfter hånden og tegner korstegnet mens han sier:

«Så forlater jeg deg dine synder i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn.»
Du gjør da korsets tegn og sier: «Amen».

Når vi har vært til skrifte og fått syndsforlatelse, er vi blitt gjenforenet med Gud og Kirken. Det betyr at vi lever i fullt fellesskap med Gud, Jesus, den hellige jomfru Maria og alle de hellige i himmelen.

Spørsmål

Hvem er det som egentlig tilgir oss
syndene våre i skriftemålet?

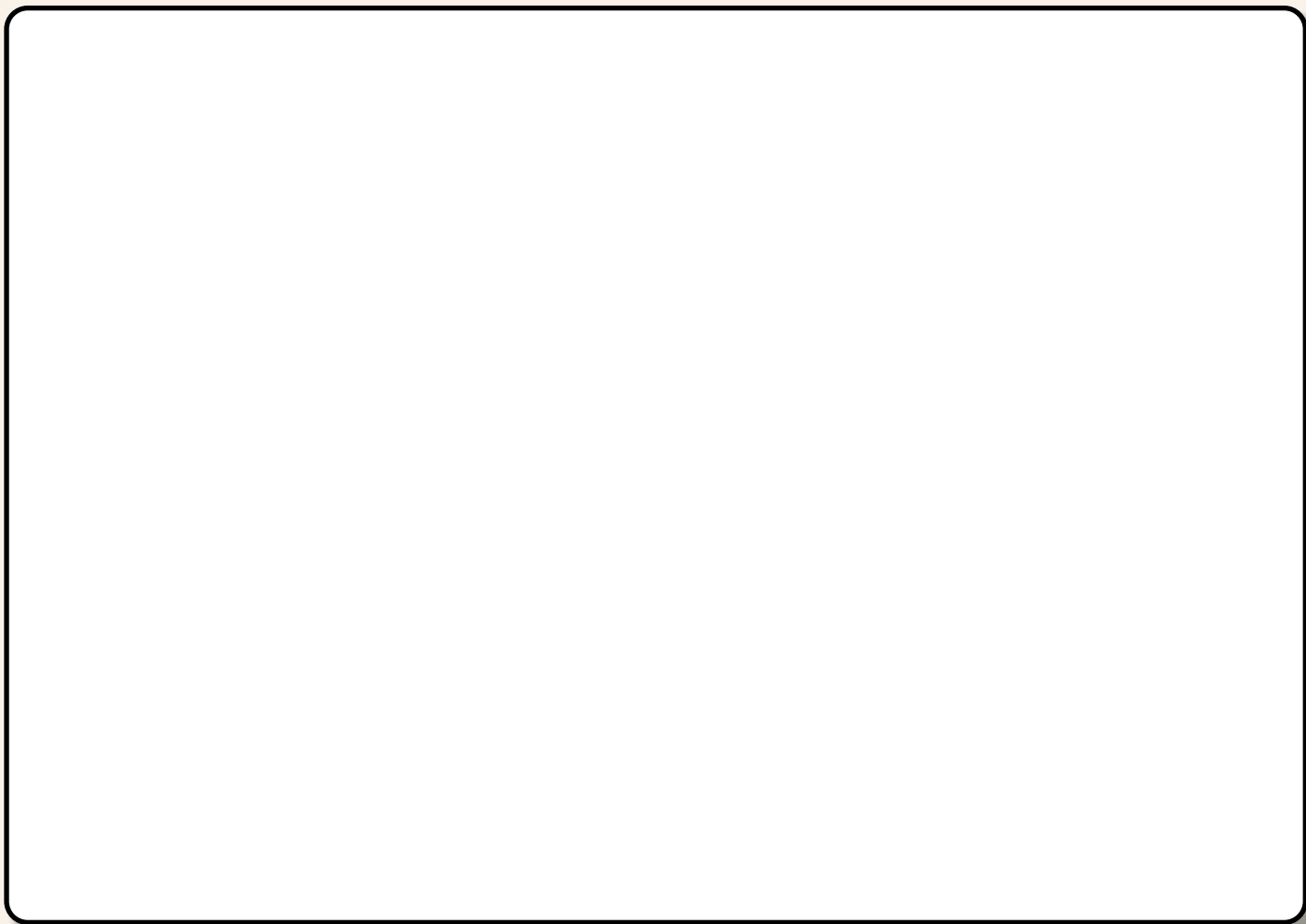
Hvordan skjer dette?

Oppgave

Tilgivelse er et tegn på kjærlighet. Når vi tilgir noen er det et tegn på vår kjærlighet til dem. Og Guds tilgivelse er et tegn på hans kjærlighet til oss. I skriftemålets sakrament får vi del i Guds kjærlighet. Vi får tilgivelse for alle syndene vi har gjort siden vi ble døpt, eller siden sist gang vi var til skrifte. I skriftemålet mottar vi også Guds nåde til å kunne tilgi andre.

Tenk på en gang da du tilgav noen. Skriv en liten tekst om dette, eller tegn i ruten på neste side hva du gjorde for å vise at du tilgav den personen.

Aktiviteter hjemme

Her er forslag til noe man kan gjøre hjemme sammen med hele familien.

Til diskusjon

I dette kapitlet har barna utforsket lignelsen om den barmhjertige faren. I skriftemålets sakrament får vi Guds tilgivelse for syndene våre. Slik viser Gud sin evige kjærlighet til oss i skriftemålet. Diskuter disse spørsmålene sammen hjemme:

- Hvordan hjelper vi hverandre å tilgi i vår familie?
- Hvordan viser vi hverandre tilgivelse i vår familie?
- Hvordan hjelper tilgivelsen oss å vise kjærlighet til hverandre i familien?

Gjøre sammen

Det å tilgi andre viser at vi har kjærlighet til dem. Velg ut en av aktivitetene som dere kan gjøre sammen:

- La alle sammen fortelle en historie hver om en gang de tilga noen i familien. Snakk om hvordan disse erfaringene har hjulpet dere å vise hverandre kjærlighet.
- Skriv en bønn til Den Hellige Ånd om hjelp til å være barmhjertige. Ta den frem igjen en gang i løpet av uken og be den sammen.
- Tegn en tegning av den barmhjertige faren idet han tar imot sønnen sin som kommer hjem igjen.

Bønn

Be en av disse bønnene sammen ved måltider eller andre anledninger den kommende uken:

Gud, vår Far,
send oss Den Hellige Ånd
og hjelp oss å tilgi hverandre
slik du tilgir oss.
Amen

Nåderike Gud,
takk for din barmhjertige kjærlighet til oss.
Amen

De ti bud

Moses fikk De ti bud av Gud på Sinaifjellet. De var hugget inn i to steintavler. De ti bud er en kortversjon av hele Loven som israelsfolket fikk av Gud. Moses brakte budene til folket, slik at de alle skulle leve etter Guds bud, uten å måtte huske på de utallige reglene i Loven hele tiden. De ti bud gjelder også for oss. Vi bruker dem som en hjelp til å leve rett i forhold til Gud og andre mennesker, og til vite forskjell på rett og galt – på *godhet* og *synd*. Hvis vi gjør noe av det budene sier at vi *ikke* skal gjøre, så har vi gjort en synd.

De tre første av budene handler om hvordan vi kan ha et godt forhold til Gud, og de syv siste budene handler om vårt forhold til andre mennesker.

1. **Du skal ikke ha andre guder enn meg.**
2. **Du skal ikke misbruke Herren, din Guds, navn.**
3. **Du skal komme hviledagen i hu, så du holder den hellig.**
4. **Du skal hedre din far og din mor.**
5. **Du skal ikke slå i hjel.**
6. **Du skal ikke bryte ekteskapet.**
7. **Du skal ikke stjele.**
8. **Du skal ikke vitne falskt mot din neste.**
9. **Du skal ikke begjære din nestes hustru.**
10. **Du skal ikke begjære noe av det som hører din neste til.**

Skriftespeil

- Et skriftespeil er en samling med spørsmål som hjelper oss til å forberede oss til skriftemålet. Før vi skal gå til skrifte ser vi inn i oss selv, slik at vi kan se klart hva syndene våre er. Da vet vi hva det er vi skal bekjenne for presten når vi sitter i skriftestolen. Å sette seg ned og bruke litt tid med et skriftespeil før man går til skrifte, er derfor veldig nyttig. Hvis man er redd for å glemme hva man skulle si til presten, kan man skrive ned noen stikkord på en liten lapp som man tar med seg inn i skriftestolen.

Dette skriftespeilet er inndelt på samme måte som De ti bud, ved at de første spørsmålene handler om vårt forhold til Gud, og de neste handler om vårt forhold til våre medmennesker.

Gud

- Tror jeg at Gud elsker meg?
- Ber jeg til Gud ofte, og husker jeg på å takke ham for det jeg har fått?
- Har det hendt at jeg ikke stolte på Gud?
- Har det hendt at jeg tullet eller bråkte i kirken med vilje?
- Har jeg bannet?

• **Min neste**

- Har jeg oppført meg godt hjemme, på skolen og andre steder jeg befinner meg?
- Er det noen jeg ikke har vært god mot?
- Har jeg prøvd å glede foreldrene mine?
- Har jeg med viten og vilje vært ulydig ovenfor de voksne som har omsorg for meg?

- Har jeg mobbet eller plaget noen?
- Har jeg skadet noen?
- Har jeg såret noen?
- Er jeg ofte sur og i dårlig humør ovenfor andre?
- Er jeg omtensksom ovenfor andre, eller tenker jeg mest bare på meg selv?
- Har jeg vært misunnelig på noen?
- Har jeg stjålet noe?
- Har jeg med vilje ødelagt noe?
- Har jeg løyet om noen eller noe?
- Har jeg snakket stygt om noen?
- Har jeg oppfordret andre til å gjøre noe galt?
- Har jeg hjulpet andre når de trengte det og jeg kunne gi hjelp?
- Har jeg vært lat?
- Har jeg forsøkt å bli venner igjen med noen jeg har vært uvenner med?

Skriftemålsritualet

Slik foregår skriftemålet fra du kommer inn i skriftestolen, eller har satt deg ned sammen med presten på det stedet der skriftemålet skal foregå.

Presten hilser deg velkommen til skriftemålet, og dere gjør begge korsets tegn:

✠ I Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn. Amen.

Presten oppmuntrer deg til å ha tillitt til Gud og sier:

Måtte Gud, som opplyser våre hjerter, gi deg å se din egen skyld og tro på hans barmhjertighet.

Du: Amen.

Dette er første gang jeg går til skrifte. Hvis du har vært til skrifte før, forteller du hvor lenge siden det er du skriftet sist gang.

Jeg bekjenner [...] Her forteller du presten om alle syndene dine som du vet om, både de du kom på under ransakelsen før du

gikk i skriftestolen, og de du eventuelt måtte komme på under veis.

Når du er ferdig med å bekjenne sier du:

Min Gud, av hele mitt hjerte angrer jeg det onde jeg har gjort og alle mine forsømmelser.

Presten:

Gud, vår barmhjertige Far, har ved sin Sønnns død og oppstandelse forsonet verden med seg og sendt Den Hellige Ånd til syndenes forlatelse. Han gi deg ved sin Kirkes tjeneste tilgivelse og fred.

SÅ FORLATER JEG DEG DINE SYNDER
I FADERENS OG SØNNENS OG DEN
HELLIGE ÅNDS NAVN ✠

Du: Amen.

Presten: Lovpris Herren, for han er god.

Du: Hans miskunn varer til evig tid.

Presten: Herren har tilgitt dine synder. Gå i fred.

Du: Amen.

